



Åtvidabergs
kommun

Handlingsplan för energi och klimat

Åtvidabergs kommun 2022-2025

ÅKF: 2021:12

Ärendenummer: KS 2021/577 1.3.1

Antagen: Kommunstyrelsen § 10, 2022-01-12

Reviderad:-

Dokumentansvarig förvaltning: Kommunledningsförvaltningen, Enheten för strategisk utveckling

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen och dess underställda förvaltningar

Dokumentet gäller till och med: 2025-12-31



Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Handlingsplanens uppbyggnad	4
Handlingsplan för energi och klimat - en del i det hela	5
Internationella, nationella och regionala mål	6
Agenda 2030 och de globala målen	6
Sveriges miljö- och klimatmål.....	6
Regional energi- och klimatstrategi	7
Mål 2025	8
Mål för kommunens geografiska yta	9
Mål för kommunorganisationen	19
Åtgärdsprogram	24
Åtgärd 1: Hållbar mobilitet.....	25
Åtgärd 2: Förnybar energi	25
Åtgärd 3: Hållbar konsumtion.....	25
Åtgärd 4: Plan för utveckling av fordonsflotta	25
Åtgärd 5: Sparsam och säker körning	26
Åtgärd 6: Laddinfrastruktur geografisk yta.....	26
Åtgärd 7: Rätt förutsättningar för gång och cykel	27
Åtgärd 8: Samordning av energifrågor mellan miljökontor och energi- och klimatrådgivare	27
Åtgärd 9: Hållbar upphandling.....	27
Åtgärd 10: Energieffektiviseringsplan för fastigheter	28
Åtgärd 11: Omvärldsbevakning – uppvärmning med förnyelsebara bränslen 2030	29
Åtgärd 12: Utredda system för återbruk av möbler och utrustning i kommunorganisationen.....	29
Åtgärd 13: Samordning av cyklar	29
Uppföljning av handlingsplan för energi och klimat	30
Energiförsörjning i samhällsviktiga funktioner	30



Sammanfattning

Klimatfrågan anses vara en utav de största utmaningarna i vår tid och för att klara av den krävs en enad front där även Sveriges kommuner är med. Denna handlingsplan för energi och klimat är en del i Åtvidabergs kommuns arbete med att förankra Agenda 2030 och de globala målen, samt nationella och regionala målsättningar på området, i det strategiska arbetet och i den dagliga verksamheten. Den syftar vidare till att främja en resurseffektiv energianvändning för kommunorganisationen och kommunens geografiska område.

Följande mål för kommunens geografiska område har beslutats:

- Mål 1: Minska utsläppen av växthusgaser
- Delmål 1.1: Minska utsläppen från transporter
- Mål 2: Energieffektivisering
- Mål 3: Solel

Följande mål för kommunorganisationen har beslutats:

- Mål 4: Fordonsflotta med förnybara drivmedel
- Delmål 4.1: Korta resor
- Mål 5: Energieffektiva fastigheter

I handlingsplanen presenteras 13 åtgärder som ska bidra till att uppfylla målen. Dessa handlar bland annat om att sprida information och öka kunskapen kring områdena hållbar mobilitet, förnybar energi och hållbar konsumtion bland aktörer och invånare i kommunen. Det finns även åtgärder som handlar om utveckling av kommunens fordonsflotta, hållbar upphandling, energieffektivisering i kommunorganisationens fastigheter, återbruk av möbler med mera.



Inledning

Klimatfrågan anses vara en utav de största utmaningarna i vår tid och för att klara av den krävs en enad front där även Sveriges kommuner är med. Det finns många mål och bestämmelser på både global, nationell och regional nivå som kräver att klimatfrågan tas på allvar och även vägleder kommunerna i arbetet med att ta sig an utmaningen som vi står inför. Vi har Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen, samt EU:s långsiktiga vision om att vara klimatneutralt år 2050. Vidare finns nationella miljömål och även mål kring utsläpp av växthusgaser, energieffektivitet och förnybar energi. På regional nivå finns Östergötlands energi- och klimatstrategi med mål som speglar de på global och nationell nivå samtidigt som de är anpassade för regionen.

Denna handlingsplan för energi och klimat är en del i kommunens arbete med att förankra ovan nämnda mål i både det strategiska arbetet och i den dagliga verksamheten. Den främjar även en resurseffektiv energianvändning för kommunorganisationen och kommunens geografiska område. I arbetet med att uppnå målen är det viktigt att involvera samtliga aktörer i samhället, såväl kommunorganisationen som företag, föreningar, privatpersoner med flera.

Handlingsplanens uppbyggnad

Efter handlingsplanens inledning presenteras Åtvidabergs kommuns vision och hur detta styrdokument relaterar till den. Därefter görs en genomgång av internationella, nationella och regionala mål.

I den andra delen presenteras de mål som gäller för kommunens geografiska område samt för kommunorganisationen fram till 2025. I den tredje delen beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras under planens giltighetsperiod för att bidra till uppfyllelse av målen. I den avslutande delen berörs hur uppföljning kommer att ske samt hur kommunorganisationen arbetar med att säkerställa energiförsörjning i samhällsviktiga funktioner.

De kommunala målen har i huvudsak baserats på målen i den regionala energi- och klimatstrategin. Detta eftersom de regionala målen går i linje med nationella och internationella mål samtidigt som Östergötlands perspektiv och förutsättningar har tagits i beaktning. Målnivåerna i denna plan är dock anpassade för 2025. Framtagandet av åtgärder har skett i dialog med de som är ansvariga för respektive åtgärd.



Handlingsplan för energi och klimat - en del i det hela

Genom att upprätta denna handlingsplan som fångar upp internationella, nationella och regionala mål inom energi- och klimatområdet vill Åtvidabergs kommun visa att frågorna tas på allvar och säkerställa att de integreras i kommunorganisationens arbete. Planen innehåller både mål och åtgärder vilket gör att den blir ett hjälpmedel för att ta det strategiska arbetet till en praktisk nivå.

Åtvidabergs vision till år 2030 är att vara en kommun där de fyra framgångsförhållanden tillsammans med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling genomsyrar samhället och leder till en långsiktig social-, miljömässig- och ekonomisk hållbarhet. Kopplat till visionen beslutas övergripande mål för varje mandatperiod som sedan fungerar som utgångspunkt för kommunens hållbarhetsprogram. Handlingsplanen för energi och klimat kan ses som en förlängning av Hållbarhetsprogrammet som berör energi- och klimatfrågorna på en mer detaljerad nivå.

Målen i denna handlingsplan berör alla verksamheter inom kommunorganisationen även om åtgärderna är kopplade till vissa enheter och roller. I kommunen finns flera styrdokument som påverkar arbetet med målen i planen, exempelvis Handlingsplanen för klimatanpassning, Riktlinjer för fordon och transporter och Avfallsplanen.





Internationella, nationella och regionala mål

Det finns flera internationella, nationella och regionala mål inom energi- och klimatområdet som ligger till grund för målen i den här handlingsplanen. Nedan beskrivs dessa kort för att skapa ett sammanhang för de kommunala mål som presenteras senare.

Agenda 2030 och de globala målen

Agenda 2030 togs fram av FN och innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Målen har tagits fram med syftet att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor samt att lösa klimatkrisen till 2030. Relevanta mål för Åtvidabergs handlingsplan för energi och klimat är *Hållbar energi för alla*, *Hållbar industri, innovationer och infrastruktur*, *Hållbara städer och samhällen*, *Hållbar konsumtion och produktion* och *Bekämpa klimatförändring*, dessa visas i figur 2.

Sveriges miljö- och klimatmål

Sverige har ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål. Miljömålen är en del av arbetet med de globala målen och plockar även upp exempelvis EU:s mål om energi- och klimat samt EU:s energi- och klimatravverk. Kopplat till miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* finns mål kring utsläpp av växthusgaser till år 2030 och ett specifikt mål för utsläpp av växthusgaser från transporter. Utöver dessa finns även nationella mål om ökad energieffektivitet och förnybar elproduktion. Miljö kvalitetsmålen *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *God bebyggd miljö*, *Bara naturlig försurning* samt *Ett rikt djur- och växtliv* är speciellt relevanta för denna handlingsplan, se figur 2.



Figur 2: Övre raden är bilder på de globala målen och den undre är bilder på miljö kvalitetsmålen



Regional energi- och klimatstrategi

Den regionala energi- och klimatstrategin för Östergötland gäller mellan 2019 och 2023. Den innehåller flertalet mål kopplade till följande insatsområden:

- Förnybar och robust energiproduktion
- Energi- och klimateffektivt näringsliv
- Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler
- Hållbara och effektiva transporter
- Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion
- Hållbart jord- och skogsbruk

Till varje område finns en tillhörande handlingsplan. De regionala målen är satta till år 2030 eller 2045 och går i linje med globala och nationella mål samtidigt som Östergötlands perspektiv och förutsättningar tagits i beaktning. Nedan presenteras målen i den regionala strategin.

Mål i regional energi- och klimatstrategi 2019-2023

MÅL 1: År 2045 ska utsläppen av växthusgaser i Östergötland vara 85 procent lägre jämfört med år 1990. Etappmål är 70 procent lägre växthusgasutsläpp år 2030 jämfört med år 1990

MÅL 2: År 2030 ska produktionen av förnybar och återvunnen energi uppgå till minst 90 procent av den totala energiproduktionen i länet.

MÅL 3: År 2030 ska energianvändningen vara 60 procent effektivare jämfört med år 2008.

MÅL 4: År 2030 ska växthusgasutsläppen från transporter i Östergötland vara minst 70 procent lägre jämfört med år 2010.

MÅL 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kg per person/år och till år 2030 högst 300 kg. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högst 150 kg per person/år.



Mål 2025

Totalt har fem mål och två delmål beslutats varav mål 1 till 3 gäller för kommunens geografiska yta och resterande för kommunorganisationen. Målen presenteras i tabellen nedan och beskrivs mer detaljerat med start på nästa sida. För varje mål finns även en kort nulägesbeskrivning.

Tabell 1: Sammanställning av målen, om de gäller för kommunens geografiska område eller för kommunorganisationen samt till vilket av kommunorganisationens övergripande mål det finns en koppling till.

Nr.	Mål	Gäller för	Övergripande mål
Mål 1: Minska utsläppen av växthusgaser	År 2025 ska de lokala nettoutsläppen av växthusgaser minskat 55 % jämfört med 1990	Kommunens geografiska område	Kommuninvånare, näringslivet och kommunala verksamheter ska ha tillgång till en god infrastruktur
Delmål 1.1: Minska utsläppen från transporter	År 2025 ska de lokala utsläppen av växthusgaser från transporter ha minskat 50 % jämfört med 2010	Kommunens geografiska område	Kommuninvånare, näringslivet och kommunala verksamheter ska ha tillgång till en god infrastruktur
Mål 2: Energieffektivisering	År 2025 ska energianvändningen per invånare minskat 45 % jämfört med 2008	Kommunens geografiska område	Åtvidabergs kommun ska växa hållbart och kommuninvånarna ska bli fler
Mål 3: Solel	År 2025 ska solel utgöra minst 2,35 % av den totala elanvändningen för kommunens geografiska område	Kommunens geografiska område	Åtvidabergs kommun ska växa hållbart och kommuninvånarna ska bli fler
Mål 4: Fordonsflotta med förnybara drivmedel	Samtliga fordon ska drivas med förnybara alternativ. Inget fordon med en viss bränsletyp ska utgöra mer än hälften av det totala antalet fordon	Kommunorganisationen	Åtvidabergs kommun ska växa hållbart och kommuninvånarna ska bli fler Kommunens verksamheter ska bedrivas resurseffektivt och cirkulärt
Delmål 4.1: Korta resor	Antalet resor som görs med personbil på sträckor som är 3 km eller kortare ska minska	Kommunorganisationen	Kommunens verksamheter ska bedrivas resurseffektivt och cirkulärt
Mål 5: Energieffektiva fastigheter	År 2025 ska energianvändningen i kommunala fastigheter ha minskat 40 % eller mer jämfört med 2008	Kommunorganisationen	Kommunens verksamheter ska bedrivas resurseffektivt och cirkulärt



Mål för kommunens geografiska yta

Även om kommunorganisationen spelar en viktig roll i energi- och klimatarbetet för kommunens geografiska område så kan den inte ta sig an utmaningen själv. Det är viktigt att samtliga aktörer i kommunen är med i arbetet. Kommunorganisationen kan med hjälp av sin roll i samhället informera och nå ut till andra aktörer för att engagera dem i frågorna, detta utåtriktade arbete är betydelsefullt trots att det inte finns rådighet på samma sätt som det finns internt. Mål 1 till 3 gäller för kommunens geografiska yta.



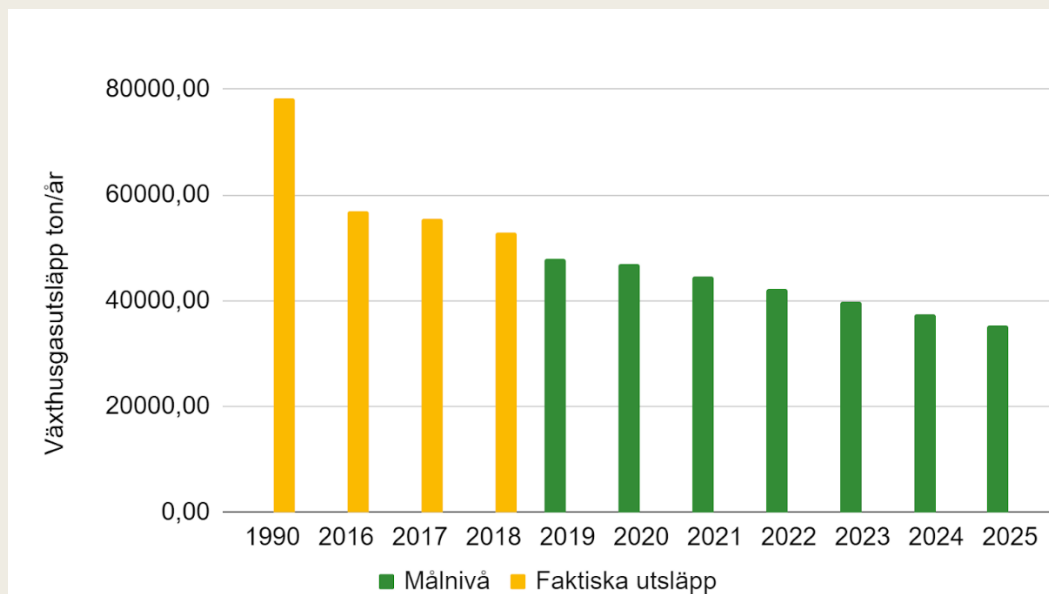


Mål 1: Minska utsläppen av växthusgaser

År 2025 ska de lokala nettoutsläppen av växthusgaser minskat 55 % jämfört med 1990.

Detta är ett mål som går i linje med målsättningen kring utsläppsminskning till 2030 i den regionala energi- och klimatstrategin. Figur 3 visar hur minskningen måste fortsätta för att målet ska kunna uppnås till 2025. Målet mäts med hjälp av statistik från SCB som redovisas med en fördröjning på två år.

Koldioxid är den växthusgas som släpps ut i störst utsträckning med anledning av mänskliga aktiviteter men det finns fler som till exempel lustgas och metangas. Dessa har liksom koldioxid en negativ påverkan på klimatet, vilket gör att begreppet växthusgaser och inte enbart koldioxid används i målet.



Figur 3: Gula staplar visar de faktiska utsläppen av växthusgaser för kommunens geografiska yta och de gröna är målnivåer för var utsläppen bör ligga utifrån det regionala målet om växthusgaser till 2030.



För att bidra till att nå målet har tre teman för informations- och kunskapshöjande insatser valts ut. Att genomföra aktiviteter kopplade till dessa är en del av att uppfylla målet. De tre temana är:

- Hållbar mobilitet
- Förnybar energi
- Hållbar konsumtion

Hur ofta insatser kopplade till de olika temana, vilka målgrupper som ska prioriteras samt ytterligare detaljer står skrivet i beskrivningen för åtgärd 1 till 3.

Utöver informations- och kunskapshöjande insatser så kommer även utvecklingen mot en mer miljömässigt hållbar kommunal upphandling vara en viktig faktor för måluppfyllelse. Till exempel är hållbara transporter inom offentlig upphandling utpekat som en nyckelinsats i energi- och klimatstrategin för Östergötland 2019-2023. Användningen av förnybara bränslen är också en påverkande faktor för målet, därför ska statistik kring andelen förnybart bränsle som används i kommunens geografiska område samlas in årligen i och med uppföljning av handlingsplanen.

Tema: Hållbar mobilitet

Inrikes transporter står för ungefär en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser, något som speglas i utsläppsfördelningen i Åtvidaberg, se figur 4. Det är viktigt att en minskning sker drastiskt om satta mål ska nås såväl internationellt som nationellt och lokalt. Genom informations- och kunskapshöjande insatser riktade till allmänheten samt närings- och föreningslivet kan vi skapa förutsättningar för att klara av denna utmaning. Hållbar mobilitet är ett brett begrepp och innefattar allt som handlar om att ta människor från en plats till en annan på ett resurseffektivt, snabbt och säkert sätt.

Tema: Förnybar energi

Att erbjuda informations- och kunskapshöjande insatser är ett sätt för kommunen att bidra till rätt förutsättningar för näringslivet att släppa ut mindre växthusgaser. Att arbeta aktivt med hållbar utveckling hos kommunens näringsliv stärker och ökar dess konkurrenskraft på en nationell och internationell marknad. Detta eftersom efterfrågan av arbete med hållbarhetsfrågor i näringslivet ständigt blir tydligare.

Tema: Hållbar konsumtion

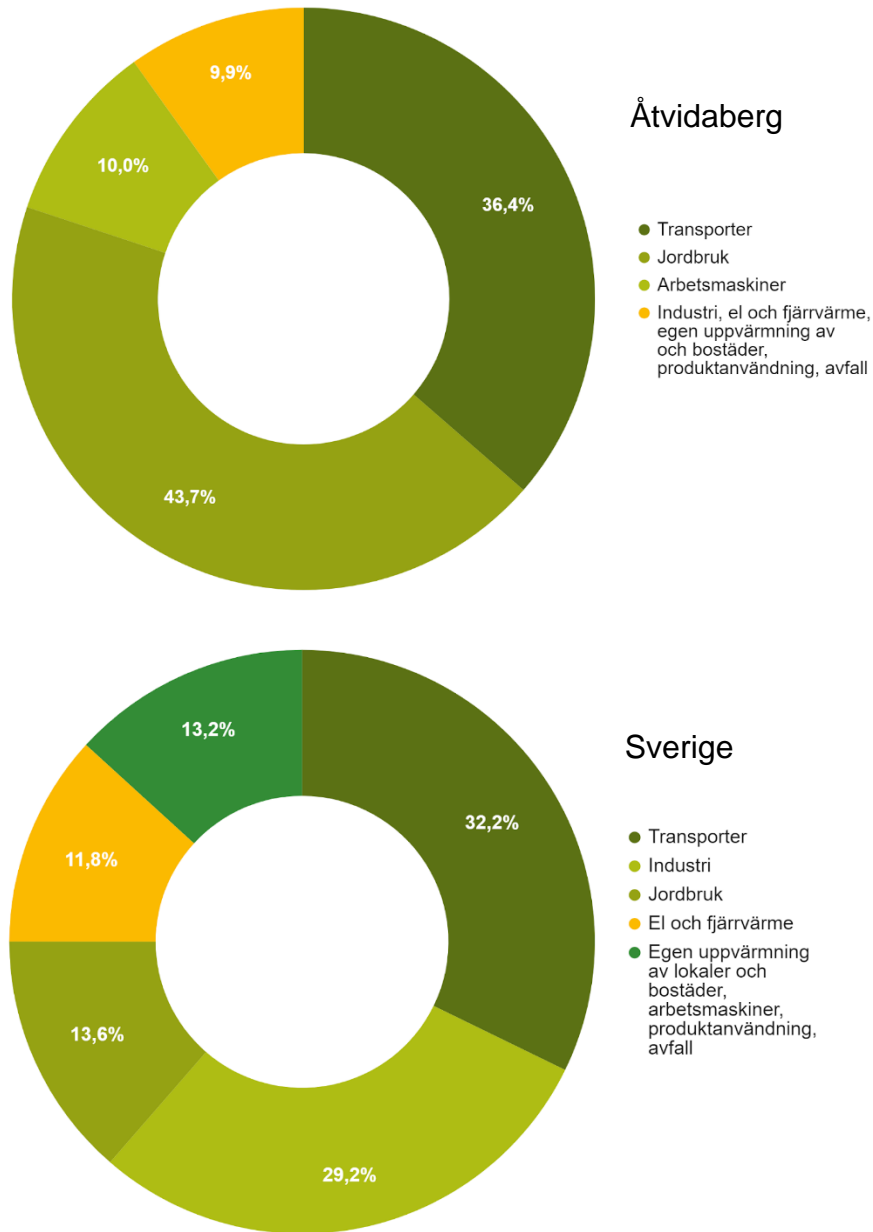
Vårt levnadssätt har en tydlig påverkan på omvärlden. Om konsumtionen fortsätter som den ser ut idag kommer vi inte kunna nå de miljö- och klimatmål som satts upp. Utsläppen per person i Sverige behöver minskas drastiskt, från nio ton koldioxidekvivalenter per person till ett ton¹. Ett sätt för kommunorganisationen att bidra till minskade utsläpp på grund av konsumtion är att informera invånare om problemet samt inspirera dem till att välja ett annat mer hållbart sätt att konsumera på.

Nuläge:

I det tidigare styrdokumentet för energi- och klimatarbete var målet att minska växthusgasutsläppen med 40 % till år 2020. Senaste statistiken visar att minskningen år 2018 låg på 32 %. Hur fördelningen av andelen utsläpp av växthusgaser i Åtvidabergs kommun ser ut påminner om fördelningen nationellt. En skillnad är att jordbruket är största utsläppskällan här men bara tredje största nationellt. Transporter motsvarar däremot ungefär lika stor procentuell del i Åtvidaberg som i Sverige som stort.

¹ Naturvårdsverket, Hur kan jag minska min klimatpåverkan?

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-konsumtionen/hur-kan-jag-minska-min-klimatpaverkan/>



Figur 4: Diagram som visar utsläppen av växthusgaser uppdelat på huvudsektorer, högst upp för Åtvidaberg och längst ner för Sverige.

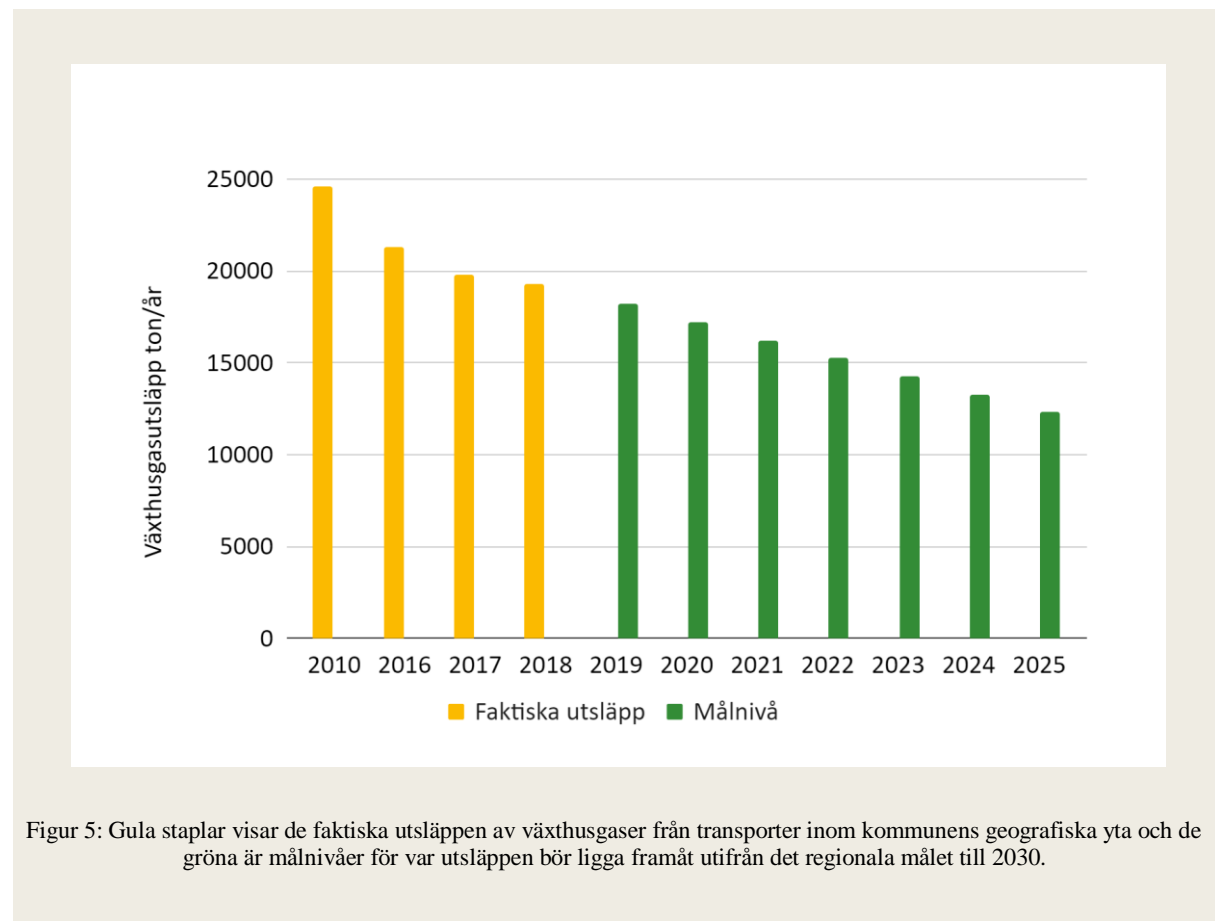


Delmål 1.1: Minska utsläppen från transporter

År 2025 ska de lokala utsläppen av växthusgaser från transporter ha minskat 50 % jämfört med 2010.

Transportsektorn står idag för en tredjedel av Sveriges totala växthusgasutsläpp, även om de har minskat med cirka 7 % i Östergötland mellan åren 1990 och 2016². Samtidigt har antalet registrerade personbilar ökat under samma tidsperiod, vilket också är fallet för Åtvidaberg³. För att nå det nationella målet om en minskning av utsläpp på 70 % till år 2030 behöver omställningen gå snabbare varav detta område fått ett speciellt fokus i Åtvidabergs handlingsplan för energi och klimat. Detta mål mäts med hjälp av data från SCB som presenteras med två års fördröjning.

Att ställa krav på transporter i upphandling är ett sätt att minska växthusgasutsläppen. 2022 kommer nya rutiner för fordon och transporter gälla för kommunorganisationen som bland annat beskriver vilken typ av krav som ska sättas på transporter vid upphandling.



Figur 5: Gula staplar visar de faktiska utsläppen av växthusgaser från transporter inom kommunens geografiska yta och de gröna är målnivåer för var utsläppen bör ligga framåt utifrån det regionala målet till 2030.

² Enligt Regional Energi- och klimatstrategi 2019-2023

³ Trafik analys, Fordon 2020, <https://www.trafa.se/vagtrafik/fordon/>



Nuläge:

År 2018 som den senaste statistiken är ifrån hade utsläppen av växthusgaser från transporter minskat med 22 % jämfört med 2010 i Åtvidabergs kommun.

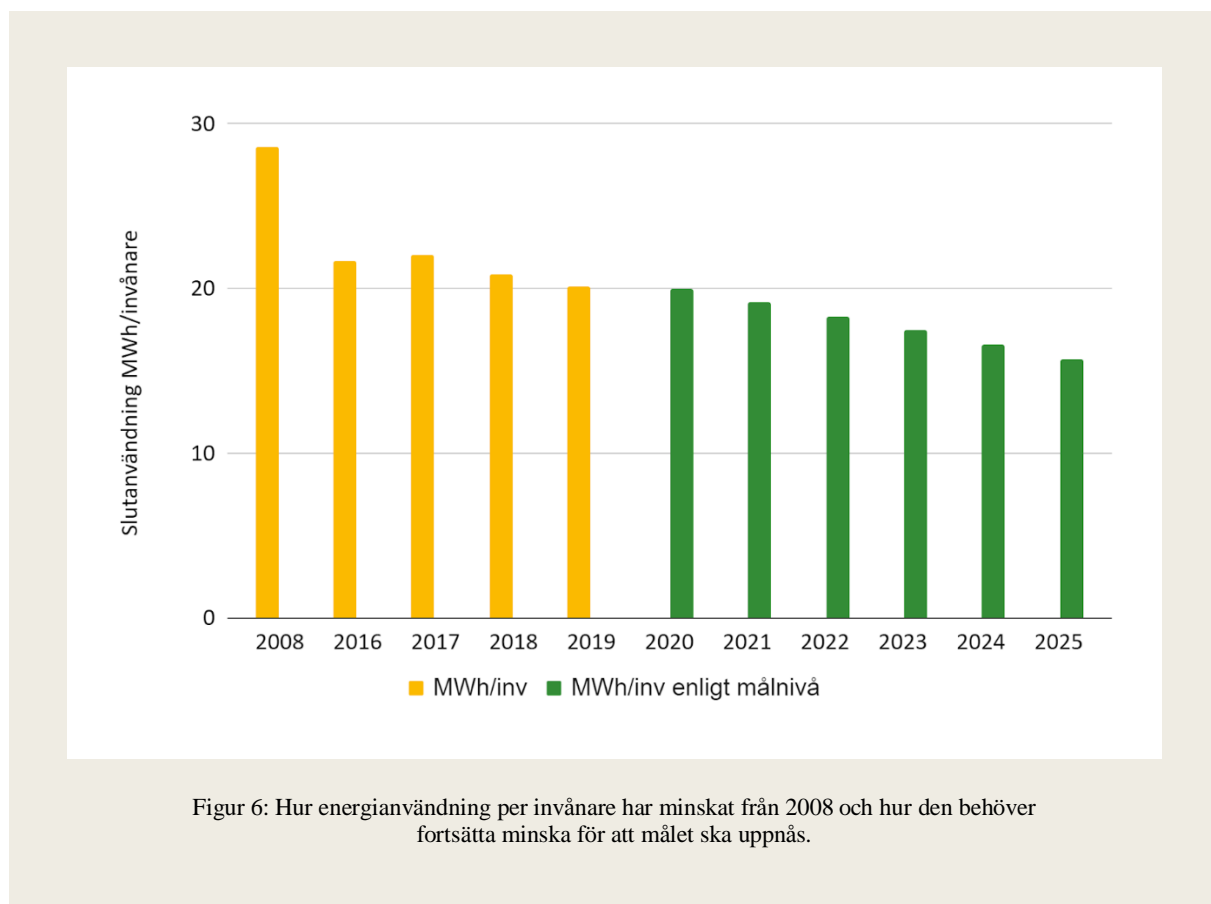
Genom att använda förnybara drivmedel istället för fossila kan utsläppen av växthusgaser från transporter minska. I dagsläget går det att tanka HVO100 och E85 i Åtvidaberg. Det finns idag viss publik laddinfrastruktur i Åtvidabergs tätort men den är något begränsad i kommunen som helhet. Det finns ingen möjlighet att tanka biogas i Åtvidaberg, denna möjlighet finns dock i Linköping. God tillgång till kollektivtrafik finns till och från Linköping och till flertalet ställen i kommunen som saknar linjetrafik går det att ta sig med närtrafik vissa tider under dagen. I kommunen finns flera gång- och cykelbanor.



Mål 2: Energieffektivisering

År 2025 ska energianvändningen per invånare minskat med 45 % jämfört med 2008.

Målet baseras på ett regionalt mål och avser slutanvändningen av energi, vilket det finns tillförlitlig data kring. Det nationella målet och det regionala målet mäts med energianvändning per BNP respektive BRP. På kommunnivå kommer dock nyckeltalet energianvändning per invånare (MWh/inv) att användas för att följa upp målet. Detta kommunala nyckeltal borde vara tillräckligt likt det regionala för att samma målnivå ska kunna användas. Detta eftersom transporter och småhus ligger bakom största delen använd energi i kommunen, se figur 7, vilka är två områden som främst går att koppla till kommunens invånare. Målet mäts med hjälp av statistik från SCB och statistiken redovisas med en fördröjning på ett år. En omvärldsbevakning kring hur det regionala målet på ett bättre sätt kan speglas kommunalt bör göras i och med uppföljning som sker en gång om året.



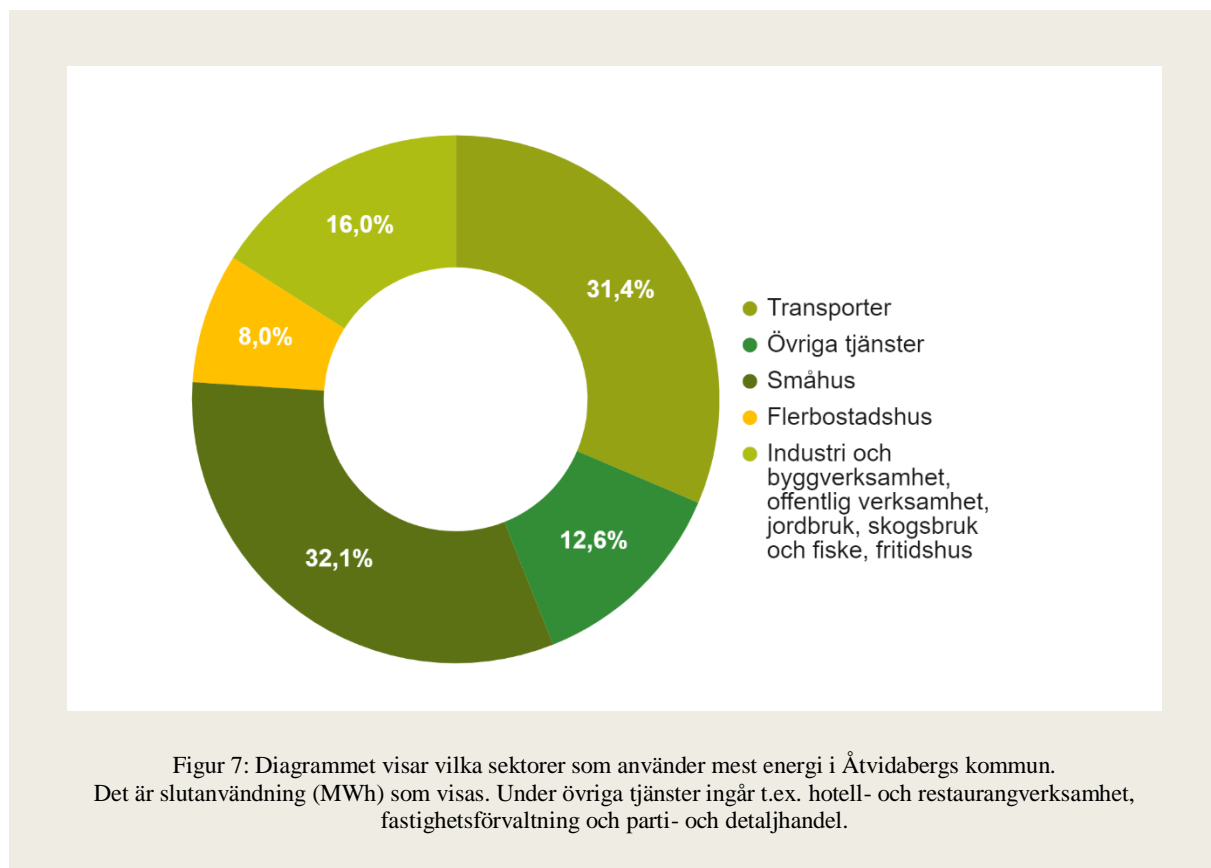
Figur 6: Hur energianvändning per invånare har minskat från 2008 och hur den behöver fortsätta minska för att målet ska uppnås.



För kommunorganisationen är det möjligt att öka kunskapen inom ämnet genom att delta och engagera sig i regionala eller nationella projekt inom området. Exempel på ett sådant projekt är *Cirkulär ekonomi genom industriell samverkan*. Vidare är energi- och klimatrådgivning en viktig koppling ut till näringslivet och allmänheten. En stor del av rådgivningen berör småhus och transporter som är två viktiga fokusområden eftersom de står för den största delen av energianvändningen. Under 2022 kommer rådgivningen fokusera på elbilar som är en av två nationella satsningar⁴. Kommunorganisationen kan även påverka genom att börja ställa krav på energi- och klimatsmarta produkter och tjänster i upphandling. Ny teknik och andra lösningar som minskar behovet av energi samt beteendeförändringar är viktiga för samhällets energieffektivisering.

Nuläge:

Data från 2019 visar att den totala energianvändningen har minskat med 29,8 % från 2008 och energianvändningen per invånare med 29,6 %, se figur 7.



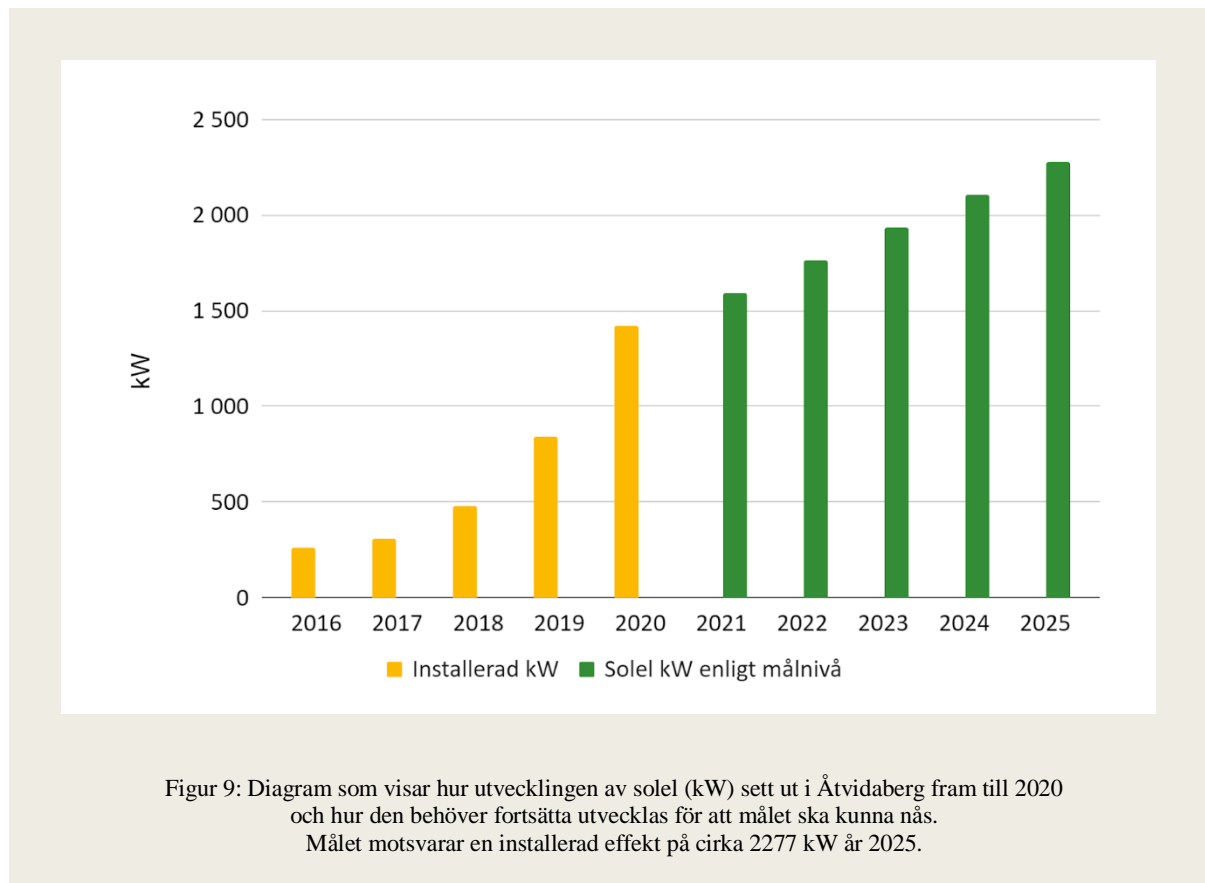
⁴ 1:a november 2021 startade Energimyndighetens insatsprojekt Hela Sverige laddar som sträcker sig fram till 31:a oktober 2022.



Mål 3: Solel

År 2025 ska solenergi utgöra minst 2,35 % av den totala elanvändningen för kommunens geografiska område.

Med avstamp i det nationella målet om att Sverige ska ha 100 % förnybar elproduktion år 2040 har Energimyndigheten tagit fram en strategi för utbyggnad av solenergi. Denna säger att 5 till 10 % av Sveriges elanvändning ska komma från solenergi år 2040. Målet anses vara möjligt att uppnå om riktade insatser som främjar solenergi fortsätter att genomföras. Siffran 2,35 % är baserad på beräkningar om att solenergi ska utgöra 5 % av Åtvidabergs elanvändning 2040. Målet mäts med statistik från Energimyndigheten.



För att kunna uppnå det här målet är det viktigt att privatpersoner och näringsliv får stöd, hjälp och inspirationen från kommunen, vilket framför allt är en uppgift för energi- och klimatrådgivningen. Det är även betydelsefullt att kommunen arbetar med frågan om solenergi internt, både för att kunna vara en förebild och för att bidra till målet. Därför ska utvecklingen av solenergi inom kommunorganisationen vara en del av uppföljningen av handlingsplanen.



Nuläge:

Utvecklingen av solenergi är positiv i Åtvidabergs kommun och utgjorde år 2019 0,84 MW vilket motsvarade 0,87 % av den totala elanvändningen i kommunen. Vägen till 2,35 % solel kan kännas lång, men om utbyggnadstakten fortsätter ligga på samma höga nivå som under de senaste åren är det mer än tillräckligt för att nå målet.

Trots en positiv utveckling av solel var Åtvidaberg den kommun i Östergötland som under år 2020 hade näst lägst installerad effekt per capita. Detsamma gäller för installerad effekt. Kommunorganisationen har år 2020 inga egna solcellsanläggningar.



Mål för kommunorganisationen

Denna handlingsplan inkluderar även mål som gäller för kommunens interna processer och verksamheter där det finns direkt rådighet. Genom att fortsätta förbättra det interna arbetet med energi- och klimatfrågor kan kommunen visa invånare, näringsliv och föreningar vägen framåt på området och samtidigt bidra till att uppnå målen för den geografiska ytan.





Mål 4: Fordonsflotta med förnyelsebara drivmedel

Samtliga fordon ska drivas med förnybara alternativ. Inget fordon med en viss bränsletyp ska utgöra mer än hälften av det totala antalet fordon.

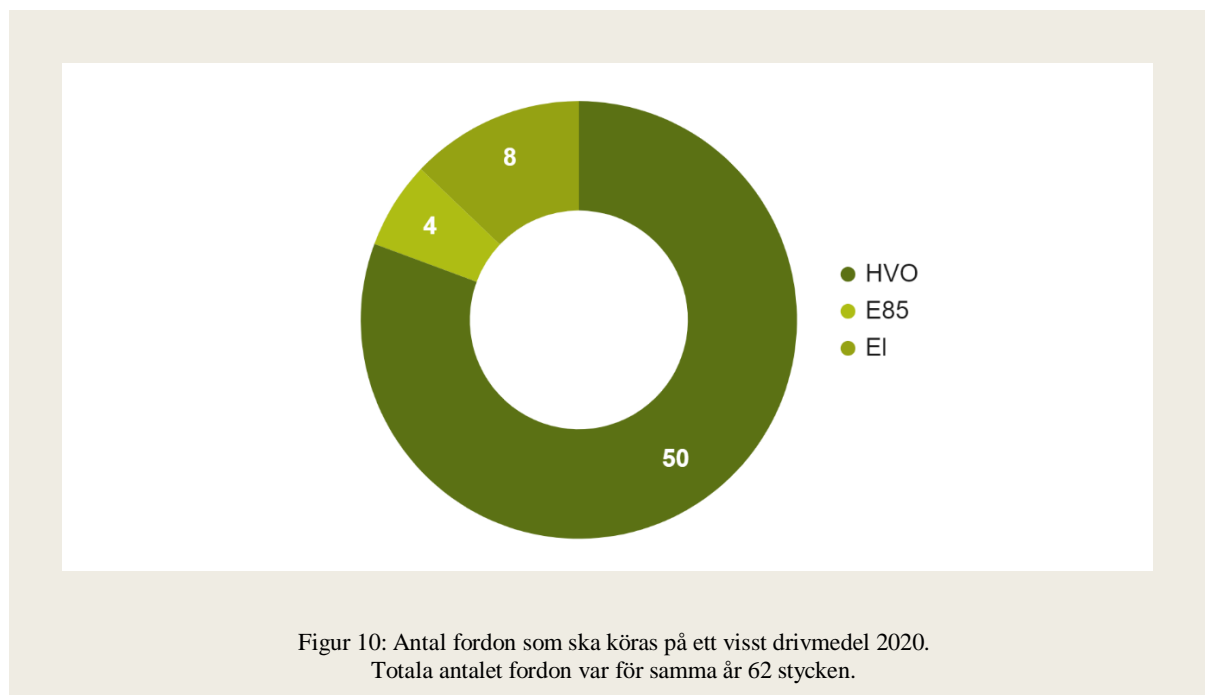
Med förnybara drivmedel menas drivmedel som framställs från förnybara råvaror så som matavfall, grödor och olika vegetabiliska oljor. I Åtvidaberg finns det möjlighet att tanka både etanol (E85) och HVO100 som är en förnybar diesel. Fordon kan även drivas på el som beroende på hur den har framställts kan vara förnybar. Elen som kommunens fordon laddas med är märkt med Bra Miljöval, vilket innebär att den är framställd från förnybara källor.

Att en energikälla är förnybar innebär att källan för energin fylls på kontinuerligt under en rimlig tidsperiod. Solenergi och biomassa är exempel på förnybara energikällor, däremot räknas inte kärnkraft som det. Ett fossilfritt bränsle innebär att inga fossila råvaror har använts vid tillverkningen och att bränslet inte släpper ut någon koldioxid när det förbränns. Anledningen till att målet inte säger att drivmedlet även ska vara fossilfritt beror på att en del av tillverkningen av E85 och HVO100 inte säkert kan sägas vara helt fossilfri.

Data om vilket drivmedel som tankas med kommunens fordon samt hur många fordon kommunen äger samlas in och sammanställs av fordonssamordningen. Detta underlag ligger till grund för mätning och uppföljning av det här målet. Tunga fordon är exkluderade från målet.

Nuläge:

Kommunen hade ett mål till 2020 om att fordonsslottan skulle vara 100 % förnybar. Detta mål uppnåddes inte eftersom en del fossil bensin och diesel fortfarande tankas till och från i de bilar där det egentligen ska tankas etanol och HVO. Fördelningen av typ av fordon visas nedan i figur 10. Majoriteten av fordonen är dieselfordon.





Delmål 4.1: Korta resor

Antalet resor som görs med personbil på sträckor som är 3 kilometer eller kortare ska kartläggas och minska.

Att cykla eller gå sträckor som är kortare än tre kilometer är ett sätt att minska energibehovet från transporter samtidigt som trafiken och utsläppen i tätorten minskar. Cykling kan ske med vanlig cykel, elcykel eller el-sparkcykel. Detta mål ställer krav på att kommunens cyklar och hanteringen av dem fungerar bra året runt och att det exempelvis ska kännas tryggt att använda dem även under vintern.

Målet gäller inte för resor med fordon där anledningen till resan är att frakta någon typ av last som inte passar för cykel eller gång. Fordonssamordningen ansvarar för att ta fram tillförlitlig statistik för målet så att korta resor kan kartläggas, vartefter korta resor med bil även kan bli färre.

Nuläge:

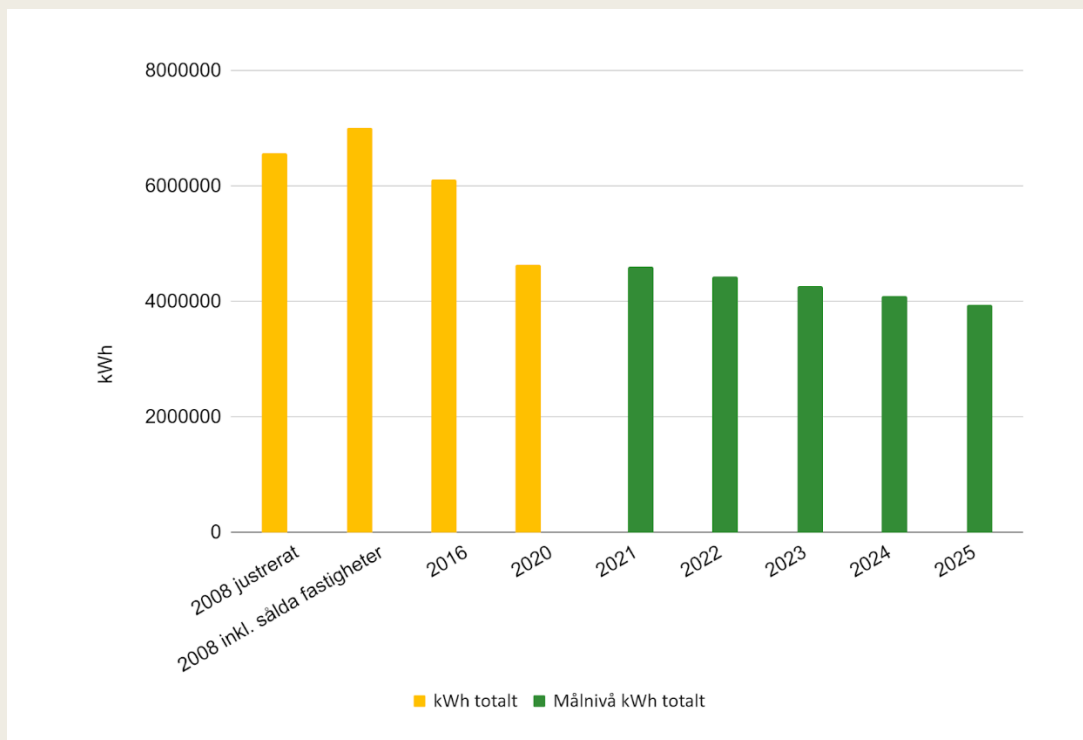
Än så länge finns inte tillräckligt detaljerad statistik för att få en bild av nuläget av resor som är tre kilometer eller kortare.



Mål 5: Energieffektiva fastigheter

År 2025 ska energianvändningen i kommunala fastigheter ha minskat med minst 40 % jämfört med 2008.

Minskningen av energianvändningen i kommunens fastighetsbestånd har mellan 2016 och 2020 minskat med 16,6 %. Per år har energianvändningen minskat med cirka 1,8 % mellan 2008 och 2020. Med detta i åtanke har en målnivå på 40 % minskning till 2025 beslutats, vilket innebär att en minskning på 10 % under denna handlingsplans giltighetstid behövs för att målet ska uppnås. Den energianvändning som ingår i målet är fjärrvärme och elanvändning, denna statistik samlas in via leverantörernas kundsidor.



Figur 11: De gula staplarna visar faktisk energianvändning i kommunens fastighetsbestånd i kWh och de gröna är målnivåer för hur användningen bör minska fram till 2025 enligt målnivån.



Kommunens fastighetsbestånd ändras ständigt, till exempel kan antalet öka eller minska och användningen av fastigheterna kan ändras. Dessutom kan det i vissa fall saknas relevant data för energianvändningen i vissa lokaler från 2008 och framåt. Av denna anledning kommer beräkning av energieffektivisering att göras utifrån ett urval av fastigheter som kommunen ägde 2008 och fortfarande äger år 2025. Om det skulle bli så att tillförlitlig data saknas för någon av fastigheterna framöver kan denna fastighet behöva tas bort från urvalet. Urvalet är anpassat så att det ska spegla flera olika fastigheter med olika användningsområden för att det ska efterlikna verkligheten.

För att nå målet är det viktigt att fastighetskontoret får fortsatta resurser och stöd för att arbeta med energieffektivisering, något som även ökar trivseln och arbetsmiljön i lokalerna. För att ligga i framkant och hålla sig uppdaterade kring teknik och smarta lösningar är det en bra idé att ta tillvara på det nätverk som finns för kommunala fastighetskontor i Östergötland samt lära och inspireras av andra kommuner. I och med att energiprestandan för kommunens fastigheter ökar kan detta tydliggöras i fastigheter som besöks av allmänheten för att inspirera. Att utöver detta ta fram en tydlig handlingsplan för energieffektivisering av fastighetsbeståndet skapas goda förutsättningar för att nå målet. I och med detta arbete ska även nya nyckeltal som på ett bättre sätt bidrar till energieffektiviseringsarbetet tas fram om det anses behövas.

Nuläge:

Energianvändningen i de lokaler som kommunen ägde mellan 2008 och 2020 har år 2020 minskat med 29 % jämfört med 2008. Idag arbetar fastighetskontoret kontinuerligt med att renovera och energieffektivisera det fastighetsbestånd som kommunen förvaltar, något som minskar negativ påverkan på miljö- och klimat samtidigt som det sparar ekonomiska resurser genom sänkta driftkostnader.



Åtgärdsprogram

För att målen ska kunna uppnås har ett antal åtgärder tagits fram som dessutom anses vara viktiga för det kommunala energi- och klimatarbete under de närmsta fyra åren. I tabellen nedan ges en översiktlig bild av vilka åtgärderna är, vem som har huvudansvar och till vilka mål de bidrar.

Tabell 2: Sammanfattning av samtliga åtgärder, vem som är huvudansvarig och vilket mål åtgärden bidrar till.

Åtgärd	Huvudansvarig	Uppfyller följande mål
1. Hållbara transporter	Energi- och klimatrådgivare	1, 1.1
2. Förnybar energi	Energi- och klimatrådgivare	1, 2, 3
3. Hållbar konsumtion	Energi- och klimatrådgivare	1
4. Plan för utveckling av fordonsflotta 2030	Fordonssamordnare, miljöstrateg	1, 4, 4.1
5. Sparsam och säker körning	Fordonssamordnare, berörda verksamheter	1, 1.1
6. Laddinfrastruktur geografisk yta	Trafikingenjör, miljöstrateg	1, 1.1, 3
7. Rätt förutsättningar för gång och cykel	Fysisk planerare, miljöstrateg	1, 1.1
8. Samordning av energifrågor mellan miljökontor och energi- och klimatrådgivare	Miljökontoret, energi- och klimatrådgivare	1, 2, 3
9. Hållbar upphandling	Upphandlingsstrateg, miljöstrateg	1, 2, 3
10. Energieffektiviseringsplan för fastigheter	Fastighetskontoret, miljöstrateg	1, 2, 3, 3.1, 5
11. Omvärldsbevakning - fossilfri uppvärmning 2030	Fastighetskontoret	1, 5
12. Utreda system för återbruk av möbler och utrustning i kommunorganisationen	Miljöstrateg	1
13. Samordning av cyklar	Fordonssamordning	1, 1.1, 4.1



Åtgärd 1: Hållbar mobilitet

Informations- eller kunskapshöjande insatser på temat ska hållas minst två gånger under handlingsplanens giltighetsperiod. Målgruppen för insatserna ska vara invånare och/eller näringsliv i Åtvidabergs kommun. Insatserna kan till exempel handla om alternativa resätt istället för bil, elbilar eller minskade transporter generellt. Att lyfta ämnet hållbar mobilitet bland nämnda målgrupper är ett steg på vägen mot att nå de positiva följderna som temat bär med sig. Exempel på detta är minskad negativ påverkan på klimat och miljö, mindre skadliga utsläpp till luft och vatten samt i många fall minskade ekonomiska utgifter för berörda parter.

Huvudansvarig för åtgärden är kommunens energi- och klimatrådgivare.

Finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Åtgärd 2: Förnybar energi

Informations- eller kunskapshöjande insatser på temat ska hållas minst två gånger under handlingsplanens giltighetsperiod. Målgruppen för insatserna ska vara invånare och/eller näringsliv i Åtvidabergs kommun. Exempel på insatser kan vara en föreläsning om solenergi eller informationsspridning om bidrag som går att söka för att byta ut oljepannor. En fortsatt positiv utveckling av förnybar energi är viktig för att lokala liksom regionala och nationella mål på området ska kunna uppnås, speciellt för solenergi. Övergången till förnybara bränslen har stor betydelse för minskningen av växthusgasutsläpp lokalt.

Huvudansvarig för åtgärden är kommunens energi- och klimatrådgivare.

Finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Åtgärd 3: Hållbar konsumtion

Våra konsumtionsvanor har stor påverkan på energianvändning, miljö och klimat. Därför ska informations- eller kunskapshöjande insatser på temat hållas minst två gånger under handlingsplanens giltighetsperiod. Huvudmålgruppen ska vara allmänheten och insatserna kan med fördel vända sig till barn och unga. Genom att genomföra denna åtgärd kan kunskapen om och intresset för hållbara konsumtionsvanor främjas bland Åtvidabergs invånare, vilket är en förutsättning för att konsumtionens påverkan på energi- och klimat ska minska.

Huvudansvarig för åtgärden är kommunens energi- och klimatrådgivare.

Finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Åtgärd 4: Plan för utveckling av fordonsflotta

För att skapa goda förutsättningar för att uppnå målet kring förnybart drivmedel i kommunens fordonsflotta finns ett behov av ett arbetsdokument som styr arbetet i rätt riktning. Det ska innehålla en plan för 100 % förnybart drivmedel i fordonsflottan samt beskriva arbetet mot att uppnå målformuleringen kring fördelning av drivmedel. Dokumentet ska också beröra *delmål 4.1 Korta resor*. Det ska dels beskriva hur målet ska mätas och dels ta upp förslag på arbetssätt för att nå målet. Dokumentet kan också innehålla annat som exempelvis hur arbetet kring utbildningar ska se ut och framtidsspaningar kring drivmedel och ny teknik. Dokumentet ska fokusera på att nå målen för 2025 men kan med fördel även sträcka sig längre fram i tiden mot 2030. Dokumentet bör även innehålla långsiktig planering för laddinfrastruktur till kommunorganisationens fordonsflotta. Arbetsdokumentet



ska hjälpa till att strukturera arbetet med fordonsflottan och dess utveckling samt verka för fortsatt god samverkan mellan inblandade roller.

Ansvariga för åtgärden är fordonssamordnare och miljöstrateg.

Finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Åtgärd 5: Sparsam och säker körning

Att sprida kunskap om och uppmuntra sparsam körning i verksamheter med egna bilar eller egen bilpool är ett sätt att minska drivmedelsförbrukningen. Det har arbetats med att främja sparsam körning tidigare, ett arbete som behöver fortsättas och utvecklas. Via det digitala körjournalssystemet som används idag kan flera faktorer som berör sparsam och säker körning samlas in som vidare kan användas för att identifiera förbättringsområden och för att uppmuntra ett mer sparsamt körsätt. Denna åtgärd innebär att ett arbetssätt för att uppmuntra sparsam körning ska tas fram och tillämpas, det kan till exempel handla om ett poängsystem. Att ta fram en plan tillsammans med berörda verksamheter för hur och när utbildningar på området ska erbjudas är också en del av åtgärden. Det kan till exempel handla om utbildningar som ges på plats eller inspelning av en informationsfilm som kan visas för nyanställd personal. Sparsam körning går ofta hand i hand med säker körning, därför ska båda dessa områden tas i beaktning. Att köra på ett sparsamt sätt kan innebära både mindre negativ påverkan på klimatet och minskade drivmedelskostnader.

Ansvariga för åtgärden är fordonssamordnare och berörda verksamheter (med egen bilpool eller verksamhetsbilar)

Åtgärden finansieras till stor del inom ramen för ordinarie verksamhet men kan innebära kostnader kopplade till utbildningstillfällen, till exempel för en extern utbildare eller inspelningskostnader för en informationsfilm. Extra vikariekostnader för enheter som deltar vid eventuella utbildningar tillkommer.

Åtgärd 6: Laddinfrastruktur geografisk yta

I och med ett ökande antal elbilar är det viktigt att tillgodose efterfrågan av publik laddinfrastruktur i kommunen. Genom ett utåtriktat arbete med information om hur det går till att sätta upp en publik laddstolpe, om vilka bidrag som finns med mera skapas förutsättningar för att fler publika laddstolpar finns i kommunen 2025, både i tätorten och på landsbygden. Att identifiera platser i kommunen där kommunorganisationens bilar idag har ett behov av laddpunkter, eller där behov kommer finnas i framtiden, är ytterligare en del av denna åtgärd. Denna information är intressant att ha samlad för att sedan dela via kommunhemsidan eller vid kontakt med intresserade aktörer eftersom det kan påverka intresset och möjligheten för dem att installera och få bidrag för laddpunkter. År 2025 införs ny lagstiftning kring laddinfrastruktur på vissa parkeringsplatser. Därför inkluderar åtgärden även en kartläggning av parkeringsplatser som går att koppla till kommunorganisationen och som kan beröras av det nya kravet. Arbetet med denna åtgärd kan med fördel ha ett långsiktigt fokus mot 2030.

Ansvarig för åtgärden är trafikingenjör och miljöstrateg.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.



Åtgärd 7: Rätt förutsättningar för gång och cykel

Genom att arbeta aktivt med gång- och cykelfrågan kan rätt förutsättningar för att fler ska gå och cykla skapas. Hur kommunorganisationen ska arbeta med denna fråga långsiktigt ska utredas som en del av denna åtgärd. Huruvida det slutar i ett enskilt dokument, som till exempel en cykelplan, eller om det integreras i flertalet relevanta dokument som redan finns, exempelvis i detalj- och översiktsplan samt i parkeringsnorm, ska bestämmas under åtgärdens genomförande beroende på vad som anses vara lämpligt. Områden att ta hänsyn till vid genomförandet är bland annat hur nätet av gång- och cykelvägar ser ut idag, hur det behöver utvecklas, behov av prioriterade områden eller stråk, underhåll, parkeringar, trygg- och säkerhet, cykelhänsyn vid nybyggnation, antal cyklister och fotgängare samt beteendeförändringar. Att arbeta för fler fotgängare och cyklister innebär flera långsiktiga fördelar som minskade utsläpp av växthusgaser från transporter, mindre luftföroreningar och förbättrad hälsa hos befolkningen.

Ansvarig för åtgärden är fysisk planerare och miljöstrateg.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet, men kan komma att identifiera framtida investeringsbehov.

Åtgärd 8: Samordning av energifrågor mellan miljökontor och energi- och klimatrådgivare

Eftersom många av målen i denna handlingsplan berör den geografiska ytan är det utåtriktade arbetet av stor betydelse. Miljökontoret har kontinuerlig kontakt med Åtvidabergs näringsliv och kan fungera som en kanal för energifrågor. Därför är det intressant att ha ett samarbete kring energifrågor mellan miljöinspektörer och energi- och klimatrådgivare. Vad åtgärden ska resultera i för arbetssätt får bestämmas under genomförandet, de skulle till exempel kunna handla om att ta fram material som miljöinspektörer kan dela ut när de är ute på företagsbesök eller om att öka kunskapen om energieffektivisering i företag hos inspektörerna. Genomförd åtgärd kan bidra till energieffektivisering hos Åtvidabergs näringsliv.

Ansvarig för åtgärden är ansvarig på miljökontoret och energi- och klimatrådgivare.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Åtgärd 9: Hållbar upphandling

Upphandling i offentlig sektor leder till stora utsläpp av växthusgaser, till och med större utsläpp än vad inrikes transporter resulterar i. Utsläppen utgör en betydande del av de totala utsläppen från konsumtion i stort, vilket innebär att en mer energi- och klimatsmart upphandling har stor potential att påverka. Denna åtgärd innehåller två delar, den första handlar om att ställa miljökrav på transporter i upphandling. År 2022 får kommunorganisationen nya *Riktlinjer för fordon och transporter* som bland annat tar upp vilka krav på transporter som ska inkluderas i upphandlingar med olika mycket transporter. Det är viktigt att dessa nya rutiner integreras i arbetet med upphandling och det är en fördel om statistik börjar föras över antal upphandlingar där de olika kravnivåerna som beskrivs i *Rutiner för fordon och transporter* tillämpas.

Den andra delen av åtgärden handlar om att upphandla energi- och klimatsmarta produkter. Åtgärden skulle till exempel kunna resultera i riktlinjer som sammanfattas i en handbok på intranätet eller i ett enskilt dokument liknande *Riktlinjer för fordon och transporter*. Ett antal kommande upphandlingar bör sedan väljas ut där det passar bra att ha extra fokus på energi- och klimat, exempelvis så kan utbud



av miljömässigt bra alternativ eller stor miljöpåverkan från produkten eller tjänsten ligga till grund för prioriteringen. Dialog med näringslivet är betydande under åtgärdens gång för att bland annat se vilket utbud och intresse det finns hos företag idag och för att förhoppningsvis främja ett bredare utbud i framtiden. På detta sätt blir det även tydligt att energi- och klimat kommer få mer fokus i upphandlingar framöver.

Energi- och klimatsmarta produkter och tjänster är ett område som kommunorganisationen kan behöva inspiration och kunskapsstöd kring. Det är möjligt att stöd kan fås från extern offentlig part inom tidsramen för denna handlingsplan men om detta inte är fallet kan det bli aktuellt att anordna någon form av utbildning inom ämnet för personal som arbetar med upphandling. Cirkulär ekonomi ska tas hänsyn till i genomförandet av åtgärden.

Ansvarig för åtgärden är upphandlingsstrateg och miljöstrateg.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet men om ett eller flera utbildningstillfällen anses behövas skapas en eller flera ytterligare kostnader.

Åtgärd 10: Energieffektiviseringsplan för fastigheter

En energieffektiviseringsplan kan bidra till långsiktighet i arbetet med energieffektivisering, vilket är en fördel när det handlar om fastigheter. Det säkerställer även ett kontinuerligt arbete över tid oavsett förändringar i till exempel personalstyrka. Ett strategiskt dokument underlättar att se arbetet som en del i helheten av kommunorganisationens arbete med hållbarhetsfrågor samtidigt som kommunikationen av energieffektiviseringsarbetet inom och utanför kommunorganisationen underlättas. En energieffektiviseringsplan skulle även kunna göra uppföljning av genomförda åtgärder och resultatredovisning lättare.

I framtagandet av planen ska åtgärder identifieras med sikte mot 2030 och sedan prioriteras tillsammans bland redan identifierade åtgärder. Åtgärder kan handla om uppvärmning, belysning, digital styrning, energikartläggningar med mera. Underhållsplaner ska tas hänsyn till i framtagandet av energieffektiviseringsplanen. I planen bör även arbetet med solenergi integreras och hur omvärldsbevakning sker eller ska ske bör också anges.

I och med framtagandet av planen ska även underlag för nya nyckeltal som det anses finnas behov av arbetas fram. Det kan handla om nyckeltal som underlättar att mäta resultaten av olika energieffektiviseringsåtgärder som görs, det skulle till exempel kunna vara intressant att ha ett för belysning och ett för uppvärmning. Detta underlättar att se förbättringsområden och främjar vidare utveckling. Exempelvis kan det vara mer intressant att mäta kWh per uppvärmd area istället för endast kWh.

Ansvarig för åtgärden är fastighetskontor och miljöstrateg.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet, men det är möjligt att kostnader identifieras i genomförandeprocessen samt att framtida åtgärder tas fram som kan innebära vidare kostnader. Det skulle till exempel kunna vara behov av energikartläggning.



Åtgärd 11: Omvärldsbevakning – uppvärmning med förnyelsebara bränslen 2030

Under kalla vintrar används fossil olja i reservpannorna kopplade till uppvärmningssystemet i kommunen. Denna åtgärd innebär att en omvärldsbevakning av möjliga förnybara alternativ som kan ersätta den fossila oljan ska göras minst en gång under handlingsplanens tidsram. Om möjliga alternativ finns ska det också göras en utvärdering av kostnader och noteras om det tillkommer någon investering eller ombyggnation i och med förändringen. Åtgärden ska genomföras med visionen om att inga fossila bränslen används i god tid till år 2030.

Ansvarig för åtgärden är fastighetskontoret.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet men kan resultera i framtida investeringar om ett fungerande förnybart alternativ kan hittas.

Åtgärd 12: Utredda system för återbruk av möbler och utrustning i kommunorganisationen

Genom att införa cirkulära möbelflöden med upphandling som verktyg kan både resursförbrukning och klimatpåverkan minskas. Det kan till exempel handla om att köpa eller hyra återbrukade möbler, möbelreovering och/eller en IT plattform för cirkulär möbelhantering. I dagsläget fås ofta överblivna kontorsmöbler och annan utrustning ett nytt hem på annan plats inom kommunorganisationen. Dessutom finns möjligheten att köpa in reoverade möbler, vilket är något som uppmuntras och som görs när det är möjligt. Även om en viss cirkularitet redan finns i möbelflödena idag så kan denna utvecklas. En kartläggning av hur arbetet sker idag bör vara en del av genomförande. Att en god arbetsmiljö ska vara prioriterad ska också tas hänsyn till. Utredningen ska innehålla en kostnadsanalys för att det ska vara enkelt att ta nästa steg mot ett mer cirkulärt system om detta anses vara intressant.

Ansvarig för åtgärden är miljöstrateg.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Åtgärd 13: Samordning av cyklar

De senaste åren har flera förändringar gjorts inom den interna fordonshanteringen, vilket idag gör att det finns en centralstyrd fordonsslotta och en fordonssamordning. Detta har inneburit flera fördelar som exempelvis att fordonsslottan används mer effektivt och att stora förbättringar har skett när det kommer till förnybart bränsle och växthusgasutsläpp. Denna åtgärd innebär att liknande ska göras för cyklarna. De ska in i samma system som bilarna samtidigt som det ska utredas hur och när cyklarna på ett smidigt sätt ska servas och till exempel förberedas för vintern. Det kan bland annat handla om att upprätta ett arbetssätt för detta internt eller hitta en extern part som kan sköta jobbet. Åtgärden ska beröra såväl vanliga cyklar som elcyklar och elsparkcyklar. Beroende på hur en elcykel används kommer batteriet tillslut behöva bytas ut. I åtgärden ingår därför även att utreda hur nya batterier ska köpas in och om gamla batterier går att återvinna. Utredningen ska dessutom ta med inköp av elcyklar i sin helhet och undersöka möjligheten att leasa. Till åtgärden hör även att anordna någon sorts aktivitet eller informationsinsats internt för att få fler att cykla året runt, även på vintern.

Ansvarig för åtgärden är fordonssamordnare.

Åtgärden finansieras inom ramen för ordinarie verksamhet.



Uppföljning av handlingsplan för energi och klimat

Ansvar för att följa upp handlingsplanen för energi och klimat ligger hos kommunens miljöstrateg. Uppföljning av åtgärderna ska göras årligen och presenteras i och med uppföljningen av kommunens hållbarhetsprogram som görs i samband med årsredovisningen. Åtgärdsansvarig ska kunna meddela status för respektive åtgärd vid uppföljning.

Energiförsörjning i samhällsviktiga funktioner

Åtvidabergs kommun ansvarar för att upprätthålla och bedriva samhällsviktig verksamhet inom sitt geografiska område. Kommunen har ett ansvar för personer som bor, vistas eller besöker kommunen bland annat när det kommer till energiförsörjning. Samhällsviktiga funktioner måste fungera vid eventuella strömavbrott eller under andra extraordinära händelser som kan störa energiförsörjningen. Minskad energianvändning och energieffektivisering skapar goda förutsättningar för att uppfylla efterfrågan på energi i Åtvidaberg även i framtiden.

Frågan om energiförsörjning tas upp i *Styrdokument för krisberedskap* samt i *Kommunal risk- och sårbarhetsanalys* som båda sträcker sig fram till slutet av 2022. Dessa dokument uppdateras varje mandatperiod. I risk- och sårbarhetsanalysen lyfts flera behov av åtgärder som relaterar till säker energiförsörjning. Kommunorganisationen behöver utveckla och arbeta mer med följande:

- Verka för robustare nätverksleveranser vid strömavbrott
- Utveckla förmågan att säkerställa elleverans till kritiska funktioner vid strömavbrott
- Säkerställa lagerhållning av drivmedel till reservkraftverk samt prioriterade samhällsviktiga funktioner
- Verka för att öka förutsättningarna at säkerställa kyla till prioriterade verksamheter